

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. Одређивање проблема које закон треба да реши

Законом треба да се успостави национални ДНК регистар, за потребе вођења кривичног поступка и расветљавања кривичних дела, утврђивања идентитета несталих или непознатих лица и лешева, делова тела, као и обрада података добијених форензичко-генетичким анализама.

2. Циљеви који се доношењем закона постижу

Примарни циљ који се постиже доношењем закона је успостављање јединствене ДНК базе за потребе вођења кривичног поступка, док је секундарни циљ - размена података из ДНК базе, у складу са домаћим и међународним правним нормама. Према важећем домаћем законодавству (посебно Законику о кривичном поступку и Закону о судским вештацима), орган поступка може у кривичној ствари дати наредбу за ДНК вештачење како државном органу, тако и другим установама, правним и физичким лицима. У том смислу, извршене ДНК анализе и њихови резултати су у рукама појединачних ДНК лабораторија и органа поступка, тако да у овом тренутку не постоји систематизована збирка ових података. Често се вештачења неспорних узорака могу понављати, што је повезано са великим трошковима и поскупљивањем самог кривичног поступка, који директно утичу на буџет Републике Србије.

Са друге стране, потребно је успоставити базу која ће омогућити међународну размену ових података у исте сврхе, што је и захтев који произилази из поглавља 24 у преговорима са ЕУ.

Систематизацијом ДНК података, законски прописаном процедуром прибављања и чувања ових података на једном месту, као и контролом обраде истих од стране надлежних државних органа, утврђени и идентификовани проблеми треба да се реше. Након систематизације података, Република Србија ће бити спремна и за међународну размену, предвиђену европским законодавством и бројним међународним споразумима чији је потписник Република Србија.

Усвајање достигнутих техничких стандарда на међународном плану, учиниће да се и на домаћем плану методологија поступања не разликује, што је веома важно за кривични поступак у било којој земљи и за признавање таквих резултата као материјалних доказа.

3. Да ли су разматране могућности решавања проблема без доношења акта

С техничког аспекта могућност размене оваквих података могла би се реализовати помоћу одговарајуће информатичке инфраструктуре тако да ДНК лабораторије са територије Републике Србије достављају податке - резултате днк анализа заинтересованим лицима и државама.

Међутим, Влада, односно Министарство унутрашњих послова је потписник одређених међународних споразума, који су потврђени у Народној скупштини, тако да МУП има одређене обавезе према другим земљама и међународним организацијама које проистичу из наведених споразума, док друге днк лабораторије (како приватне, тако и оне у оквиру одређених институција и установа) немају.

Такође, прописи ЕУ који спадају у секундарно, тј. обавезујуће законодавство намећу обавезу државама чланицама да успоставе јединствену националну базу ДНК података и омогуће аутоматску размену ових података уз максималну заштиту личних података. С тим у вези, а увидом у законодавну праксу бројних европских држава (чланица и оних држава које претендују да постану чланице ЕУ) предметно питање је решено доношењем посебног закона којим је уређена ова област.

4. Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема?

У складу са напред наведеним, постоје обавезујуће одредбе европских прописа који нас обавезују да расположивим инструментима транспонујемо, односно уградимо одредбе тих прописа у правни систем Републике Србије. Имајући у виду да одредбе које регулишу питање ДНК базе података и обраде ових података недостају у нашој правној регулативи, овај закон је „најелегантније“ решење конкретног питања.

5. На кога и како ће највероватније утицати решења у Закону?

Законска решења ће утицати на квалитет кривичног поступка у смислу доступне јединствене базе ДНК података за потребе доказних радњи у поступку, али и провере, односно упоређивања резултата вештачења.

Предложена законска решења ће утицати на све грађане Републике Србије, у смислу већег процента расветљавања кривичних дела и кажњавања починилаца истих, а самим тим и већег степена безбедности и сигурности грађана. ДНК анализе у лабораторијама се и даље раде по устаљеним принципима у складу са наредбама органа поступка. Лабораторија, односно вештак кога одреди орган поступка у својој наредби, извршиће днк анализу у складу са другим законом који уређује кривични поступак.

ДНК лабораторије (оне коју су у оквиру државних органа, установа или приватна правна или физичких лица) ће бити у обавези да резултате извршених днк анализа достављају, како органу поступка, тако и форензичкој служби министарства надлежног за унутрашње послове, које ће бити надлежно за успостављање и вођење јединствене националне днк базе, чије се успостављање и остала релевантна питања уређују овим законом.

Важно је поменути и финансијски аспект доношења овог закона, у смислу његове позитивне импликације на буџет Републике Србије. Наиме, смањиће се трошкови судских поступака, што ће са једне стране утицати на буџет државе, а са друге и на смањење трошкова осуђених лица за извршена непотребна вештачења која су често дуплирана.

У националном днк регистру ће се налазити подаци подобни за компарацију са другим земљама и међународним организацијама као што су нпр. Интерпол и Еуропол.

Такође, формирање европске збирке у другом кораку ће бити омогућено, као и аутоматска обрада ових података по приступању ЕУ и усвајању Прумског споразума у прекограничној сарадњи, борби против организованог криминала и борби против тероризма.

6. Какве трошкове ће примена закона изазвати грађанима и привреди, а нарочито малим и средњим предузећима?

Највеће улагање подразумева обезбеђивање адекватне информатичке инфраструктуре у којој ће бити похрањена национална днк база података. Средства за успостављање ове базе обезбеђена су из пројеката, тако да за спровођење закона није потребно обезбедити средства из буџета Републике Србије.

Одређена улагања подразумевају едукацију и писање процедура, што превасходно има утицај на временски оквир и људске ресурсе.

Закон не производи финансијске трошкове грађанима и привреди.

7. Да ли позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

Имајући у виду напред наведено, нема потребе за посебним образложењем.

8. Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката и тржишна конкуренција?

/

9. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

У периоду од 19.10. до 10.11.2016. године спроведена је јавна расправа о наведеном нацрту закона, која је реализована кроз неколико округлих столова у различитим градовима у републици.

Такође, Нацрт закона је истом периоду био доступан заинтересованој јавности на званичној интернет страници Министарства унутрашњих послова и на порталу е-управе.

Након окончане јавне расправе, квалитетне примедбе и сугестије стручне јавности уграђене су у финални текст Нацрта закона.

10. Које ће се мере током примене закона предузети да би се постигло оно што се законом предвиђа?

Министар унутрашњих послова ће у року од годину дана од дана ступања на снагу закона донети подзаконски пропис којим ће се ближе уредити начин вођења националног днк регистра.

Овим подзаконским прописом ће у потпуности бити уграђени релевантни обавезујући прописи ЕУ и омогућено потпуно функционисање днк националне базе података, планирано у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Наведени рок је предвиђен сходно реализацији пројекта на основу којег је обезбеђена техничка опрема за успостављање регистра.